

Aan de Minister van
Sociale Zaken en Werkgelegenheid
De heer drs. W. Koolmees
Postbus 90801
2509 LV DEN HAAG

Datum	ons kenmerk	telefoonnummer
16 december 2019	RvB.111/19/STS/ptb	020 656 4803

Betreft: uitvoeringstoets Wetsvoorstel aanpassing koppeling AOW-leeftijd

Mijnheer de Minister,

Met uw brief van 11 november 2019 (kenmerk: 20019-0000147447) heeft u de SVB verzocht om een uitvoeringstoets uit te brengen op het concept wetsvoorstel *Aanpassing koppeling AOW-leeftijd*. Met dit wetsvoorstel wordt geregeld dat de koppeling van de AOW-leeftijd aan de resterende levensverwachting vanaf 2024 wordt aangepast.

De huidige 1-op-1-koppeling van de AOW-leeftijd aan de levensverwachting wordt vervangen door een 2/3-koppeling. Dit betekent dat elk jaar levenswinst resulteert in gemiddeld 8 maanden langer doorwerken en gemiddeld 4 maanden langer AOW-pensioen.

Uitvoerbaarheid

Nu al is geregeld dat de toekomstige AOW-leeftijd vijf jaar van tevoren bekendgemaakt wordt. De koppeling aan de levensverwachting verandert met dit wetsvoorstel, maar de systematiek waarbij de nieuwe AOW-leeftijd vijf jaar van tevoren wordt vastgesteld blijft in stand. De consequenties voor de SVB zijn daardoor beperkt. Zoals nu al het geval is, verwerkt de SVB jaarlijks de vastgestelde AOW-leeftijd over 5 jaar in de verschillende communicatie-uitingen. De SVB acht het wetsvoorstel uitvoerbaar.

Invoeringsdatum

De beoogde invoeringsdatum van het wetsvoorstel is 1 januari 2025. De beoogde publicatiedatum is 1 januari 2021. De SVB is in staat om het wetsvoorstel tijdig te implementeren.

Administratieve lasten

Het effect op de administratieve lasten van burgers wordt ingeschat als zeer beperkt.

Uitvoeringskosten

De eenmalige uitvoeringskosten zijn beperkt tot kleine aanpassing van het systeem, instructies en communicatie uitingen en vallen binnen het gebruikelijke beheer.

De aanpassing van de koppeling van de AOW-leeftijd aan de levensverwachting heeft wel gevolgen voor de structurele uitvoeringskosten. Vergeleken met het huidige koppeling aan de AOW-leeftijd nemen als gevolg van het temporiseren het aantal aanvragen AOW en AIO vanaf 2025 toe, evenals het totaal aantal AOW'ers. Deze volume effecten leiden tot hogere structurele uitvoeringskosten voor de jaren 2025 en later. De AOW-leeftijd voor de jaren 2026 en later zijn nog niet bekend. De effecten worden meegenomen in de meerjarige kostenramingen in het light-model en worden later gekwantificeerd.

Overige opmerkingen

In de bijlage treft u enkele juridische en redactionele opmerkingen aan bij het wetsvoorstel.

Voor vragen over of een toelichting kan contact opgenomen worden met

Ik vertrouw erop u hiermee van dienst te zijn geweest.

Hoogachtend,
Sociale Verzekeringsbank

~~voorzitter~~ Raad van Bestuur

Bijlage I – Juridische analyse wetsvoorstel ‘Wet verandering koppeling AOW-leeftijd’.

Ten opzichte van de huidige koppeling van de AOW-leeftijd aan de stijging van de levensverwachting, die momenteel één op één is, is sprake van een minder snelle stijging van de AOW-leeftijd. Omdat de huidige koppeling van de AOW-leeftijd de toets van de rechterlijke kritiek heeft doorstaan, ziet de SVB geen juridische problemen.

Ter toelichting wordt het volgende opgemerkt:

Het periodiek opschuiven van de AOW-leeftijd heeft gevolgen voor het tijdvak van 50 jaren waarover moet worden beoordeeld in welke mate men (niet) verzekerd is geweest voor de AOW. Dat kan gevolgen hebben voor de hoogte van het AOW-pensioen, zowel in positieve als in negatieve zin. Daarover het volgende.

In de afgelopen jaren zijn diverse beroepsprocedures gevoerd met betrekking tot de gestegen AOW-leeftijd. Door klanten van de SVB is daarbij betoogd dat met de verhoogde AOW-leeftijd een ongerechtvaardigde inbreuk is gemaakt op het door artikel 1 van het Eerste Protocol bij het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden (hierna: Eerste Protocol) gewaarborgde eigendomsrecht. De Centrale Raad van Beroep heeft in enkele uitspraken overwogen dat met de invoering van artikel 7a van de AOW en de daarmee gepaard gaande verschuiving van de aanvangs- en pensioengerechtigde leeftijd sprake is van inmenging in het eigendomsrecht van een betrokkene als bedoeld in artikel 1 van het Eerste Protocol. De Raad heeft deze inmenging in het eigendomsrecht in het algemeen proportioneel geacht en geoordeeld dat die in het algemeen niet leidt tot een schending van artikel 1 van het Eerste Protocol.

Overwogen is voorts dat de toepassing van artikel 7a van de AOW in concrete gevallen tot een onevenredig zware last als bedoeld in de rechtspraak van het EHRM zou kunnen leiden en daardoor tot een schending van artikel 1 van het Eerste Protocol. Of sprake is van een onevenredig zware last moet van geval tot geval op basis van deugdelijk individueel feitenonderzoek worden beoordeeld. De wijze waarop dit onderzoek door de SVB op dit moment wordt verricht, is gebaseerd op de normen die van toepassing zijn binnen de OBR. De SVB verricht daarnaast onderzoek naar de inkomens- en vermogenspositie van een betrokkene tijdens het AOW-gat. Hierbij worden de diverse door een betrokkene aangedragen individuele financiële omstandigheden meegewogen bij de beoordeling of sprake is van een onevenredig zware last tijdens het AOW-gat. De raad is van oordeel dat hiermee wordt voldaan aan het vereiste van een deugdelijk en individueel feitenonderzoek.¹

Hierbij wordt opgemerkt dat de stijging van de AOW-leeftijd in de gevallen die door de CRvB zijn beoordeeld, nog beperkt was, tot maximaal 1 jaar. Bovendien bestaat tot 1 januari 2023 nog de OBR-regeling. Hoe de raad zal oordelen bij een groter AOW-gat (> 1 jaar) en het ontbreken van een OBR-regeling zal de toekomst uit moeten wijzen. Dat de wetgever de verhoging van de AOW-leeftijd vijf jaar van tevoren aankondigt, zal hierbij naar verwachting een belangrijke rol spelen. Het stelt de burger in de gelegenheid om zich in te stellen op - en maatregelen te treffen voor - het AOW-gat dat hierdoor ontstaat. In de uitspraken van de raad is, mede op deze grond, geen schending van artikel 1 Eerste Protocol aangenomen.

¹ Zie o.a. ECLI:NL:CRVB:2019:143